

Mikkelin strategia

**Tulevaisuuspäivä
20.1.2026**

Ohjelma

Tervetuloa Mikkelin Tulevaisuuspäivään

Avaus: kj. Janne Kinnunen, Mikkelin kaupunki

Tulevaisuuspäivän ohjelma ja työkalut, Janne Antikainen, MDI

Mikkelin tilannekuva ja tulevaisuus, materiaalin esittelyä, MDI

Yhteinen keskustelu ja työstö

Tauko, kevyt kahvi- ja keksitarjoilu

Toimijoiden äänet, paneelikeskustelu

Yhteinen keskustelu ja työstö, teot ja toimintatavat

Strategian valmistelu tammi-huhtikuussa

Päätössanat, tilaisuus päättyy viimeistään 19.00

- Tilaisuudessa kuullaan aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n analyysi Mikkelin ja kaupunkien tilannekuvasta ja tulevaisuudesta pohjautuen joulutammikuussa kerättyyn materiaaliin. .
- Työstöosuuksissa tunnistetaan yhdessä keskeisiä trendejä ja signaaleja, arvioidaan nykyisen strategian toimivuutta sekä työstetään strategian teemoja osallistavasti.
- Eri toimijoiden ääniä tulee kuuluviin niin paneelikeskustelussa kuin kommenttipuheenvuoroissa.
- Strategisten linjausten lisäksi ideoimme konkreettisia tekoja ja toimintatapoja, joilla kaupunki on tulevaisuudessa entistäkin veto- ja pitovoimaisempi.

Työstöalustana screenio

- » Työstö osoitteessa
 - <https://mdi.screen.io/mikkeli2030>
- » Voit käyttää screeniota puhelimella, pädillä tai koneella
- » Tähdellä tykätään ja puhekuplalla kommentoidaan

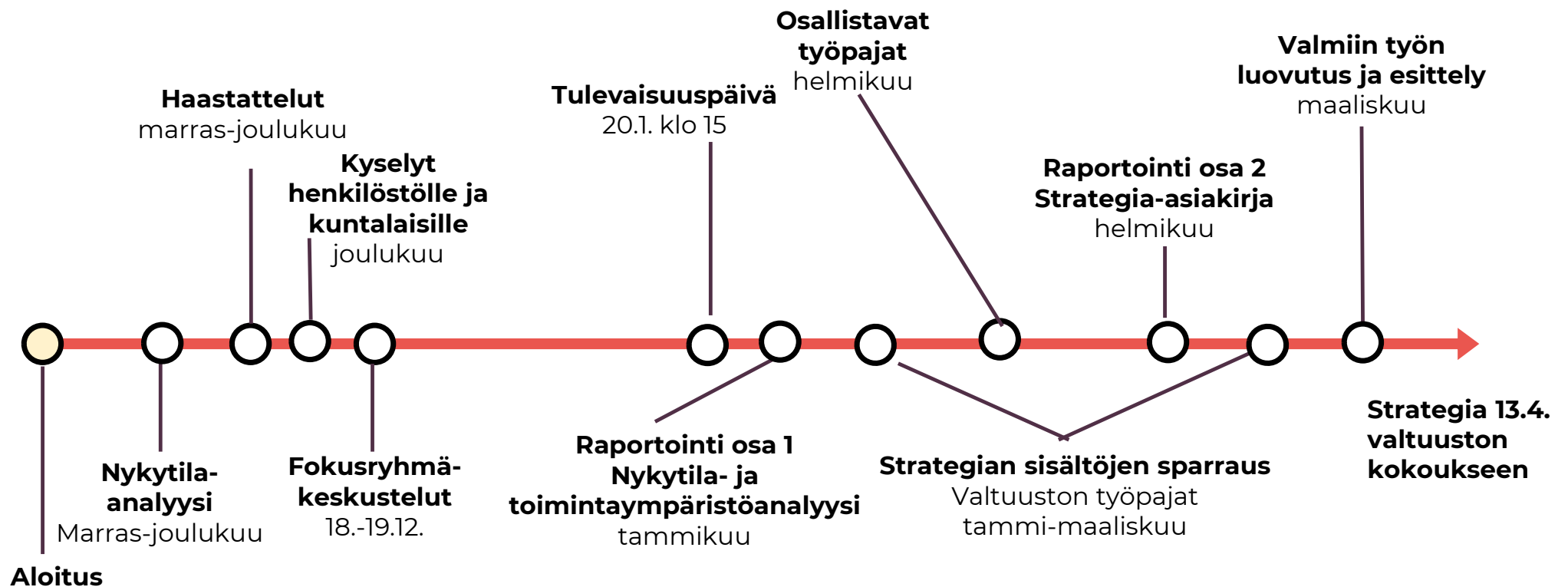

TTK

- Työpaikkojen luominen
- Talouden tasapaino
- Kumppanuus (toimintatapojen jatkuva kehittäminen)

Strategiaprosessin vaiheet

Valmistelevat kokoukset ja työn ohjaus koko prosessin ajan

Mitkä trendit vaikuttavat tällä kaikkiin kuntiin?

Nousussa:

- » **Varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden** teema – turvallisuus ja toimintavarmuus vaikuttaa kaikkeen toimintaan.
- » **Vihreä/puhdas siirtymä**, energiatuotanto (tuulivoima, aurinko, vety) ja investoinnit – nyt tehdään päätöksiä miljardeista, mikä on vastaanottavaisuus ja kipinätekijät näiden suhteen?
- » **Kansainvälistyminen**. Mikä on kansainvälisen työvoiman veto- ja pitovoima? Kansainvälinen muutto on ainoa väestökehityksen osatekijä, jolla voidaan muuttaa väestökasvun suunta – jos niin halutaan.

Pysymässä:

- » Väestörakenteen muutokset ja niiden paineet palveluille, **harmaa siirtymä** ja syntyvyyden romahdus. (huom. Investoinneilla lisääikaa väestökatoon)
- » Elinvoiman rakenteelliset tekijät, erityisesti **saavutettavuus sekä osaamisen ja koulutuksen rakenteet**. ammatilliset oppilaitokset keskeisessä roolissa, miten vahvistetaan yritysten ja oppilaitosten käytännönläheistä yhteistyötä?
- » Elinkeinoelämän monipuolistaminen ja resilienssi. Edelleen: miten löydetään **kasvuhaluksia** yritykset?

Mitkä trendit vaikuttavat kaikkiin kuntiin

Jokerikortit:

- » **tekoäly, robotisaatio, digitalisaatio, työn muutokset:** vaikuttaa kaikkeen työhön ja palveluihin, mitkä ovat sen vaikutukset omaan alueeseen?
- » **Monipaikkaisuus**, valkokaulustyöläiset voivat valita paikkaansa vapaasti, kasvukaudella metropolialue laajenee
- » **Kulttuuri ja elämykset**, merkittävä pehmeä vetovoimatekijä – tarvitaan sekä suurempia tapahtumia että pienimuotoista kuplintaa (3. ja 4. sektori)

Hallinnolliset muutokset:

- » **Hyvinvointialueiden** rajapinnat, kunnat edistävät terveyttä ja hyvinvointia
- » Käynnistyneet **työllisyysalueet**, E:tä isommaksi, räätälöidympää työllisyyspalvelua.
- » ELYistä tuli **elinvoimakeskuksia**, valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto, LVV käynnistyi – mikä muuttuu valtion ja kuntien välisessä keskustelussa?

Kehittyvän kaupungin kehikko

01 Elin- voimaisuus

- Kasvun osatekijät
- Perusta ja alusta
- Sisäinen ja ulkoinen

02 Veto- voimaisuus ja WAU-tekijät

- Muutto-, veto- ja paikkavetovoima
- Erottautuminen (WAU)
- Tarinat

03 Pito- voimaisuus

- Kokemukset
- Tyytyväisyys ja viihtyvyys
- Hyvinvointi, arki

04 Kipinätekijät

- Yhteinen tekeminen
- Tulevaisuususkko, tahto
- Tunne

05 Kiertovoimaisuus

- Ihmisten kierto: aivokiertäjät, siirtoaktivistit, alumnikehittäjät
- Luonto ja ympäristö: kestävä kehitys, luonnon monimuotoisuus, hiilineutraalisuus

Keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

1. Väestö rakenne ja ikääntyminen

- » Väestö vähenee ja ikärakenne vanhenee, mikä kasvattaa palvelu- ja talouspaineita.
- » Lapsimäärän lasku vaikuttaa valtionosuuksiin, kouluihin ja palveluverkkoon.
- » Tarve hallitulle, älykkäälle sopeutumiselle väestön vähenemiseen.

2. Hyvinvointi ja osallisuus

- » Lasten ja nuorten pahoinvointi, mielenterveyshaasteet ja eriytyminen kasvussa.
- » Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja kotona asumisen turvaaminen korostuu.

3. Koulutus, osaaminen ja oppimispolut

- » Perusopetuksen laatu ja koulutuspolun jatkuvuus ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä
- » Korkeakoulujen (Xamk, LUT, yliopistokeskus) rooli kasvaa elinvoiman alustana.

- » Etäopiskelu heikentää opiskelijoiden kiinnittymistä paikkakuntaan.

4. Työllisyys, yritykset ja elinkeinot

- » Vihreä siirtymä, datakeskusinvestoinnit ja uusiutuva energia luovat uusia kasvualustoja
- » Työpaikkakehitys heikko ja suurten työnantajien roolit muuttuneet.
- » Aloittaneiden yritysten määrä laskussa, yritys rakenne pienyritysvaltainen.

5. Kaupungin talous

- » Talouden niukka liikkumavara korostaa investointien priorisointia ja kiinteistökannan tehokasta käyttöä.
- » Valtionosuustaso on alhainen ja verotulojen kasvu hidasta, mikä lisää talouden epävarmuutta ja paineita tasapainottamistoimille.

Keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

6. Asuminen, mökkeily ja monipaikkaisuus

- » Vahva vapaa-ajan asumisen keskittymä.
- » Vapaa-ajan asuminen tukee entisten kuntakeskusten elinvoimaa.
- » Kohtuuhintainen asuminen kilpailuetuna.

7. Elinvoima, matkailu ja kaupunkikehitys

- » Satamalahden ja veturitallien kehittäminen strategisia kärkihankkeita.
- » Luonto-, pyörä- ja kulttuurimatkailu kasvavia mahdollisuuksia.
- » Keskustan vetovoima, kulttuuri-investoinnit ja tapahtumat keskeisiä elinvoiman ajureita.

8. Kokonaisturvallisuus ja varautuminen

- » Huoltovarmuus, kriittinen infrastruktuuri ja palvelujen jatkuvuus nousevat keskiöön.
- » Puhdas vesi ja vesihuolto strategisia kysymyksiä (Saimaan ja pohjavesien merkitys).

- » Nato-läsnäolo lisää turvallisuusroolia ja korostaa varautumisen tarvetta.

9. Kansainvälisyys ja maahanmuutto

- » Maahanmuuton merkitys väestökehityksen tasapainottajana kasvaa.
- » Kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien kiinnittyminen on edelleen heikkoa.
- » Nato-alaesikunta lisää näkyvyyttä ja uusia mahdollisuuksia, mutta edellyttää varautumista.
- » Kielitaidon ja kotoutumisen vahvistaminen läpi koulutusjärjestelmän.

Keskeiset valmistelua ohjaavat ajatukset

- » **Strategia on johtamisen työkalu:** se ohjaa arjen tekemistä, tekee valinnat näkyviksi ja kytkeytyy suoraan talouteen; seuranta rakennetaan tavoitteisiin sidotuilla, muutamilla hyvin valituilla mittareilla.
- » **Elinvoima ykköskärjeksi:** yritysten toimintaedellytyksiä vahvistetaan ja elinvoiman ja verokertymän kytkeä tehdään strategiassa selkeäksi.
- » **Talous tarkkailussa:** strategiassa linjataan toimintamalli ja priorisoinnit tilanteeseen, jossa talous jatkaa heikkenemistään (mitä suojellaan, mitä sopeutetaan, mihin panostetaan).
- » **Älykäs sopeutuminen ja sosiaalinen kestävyys:** kunnan tulee olla ketterä ja reagoiva, ja vaikeatkin talouspäätökset tehdään läpinäkyvästi arvovalinnat tunnistaen ja perustellen. Sosiaalisessa kestävyudessa osallistaminen strategiaprosessiin on hyvin tärkeä.
- » **Alueellinen elinvoima ja osallisuus:** keskustan ja pitäjien erilaisuus huomioidaan; aluejohtokunnat otetaan mukaan ja Mikkelin keskustaajaman roolia vahvistetaan maakunnassa ja laajemmin.
- » **Pitovoima rakentuu koulutuspolusta, nuorista ja turvallisuudesta:** koulutusketju varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin pitää olla laadukas, “nuorten unelmakaupunki” ja turvallisuus nostetaan selkeiksi strategisiksi painotuksiksi.
- » **Strategiset panostukset ja kyvykkyydet kuntoon:** isoille investoinneille tarvitaan strateginen selkänoja; kehitysalustat arvioidaan (karsitaan/uutta tilalle), ja henkilöstö (huomioiden eläköityminen, osaajien tarve, työnantajakuva) otetaan huomioon strategiassa.

Useasta tuutista kuultua

Mikkelin vahvin perusta on sujuva arki, turvallisuus ja luonto – mutta sitä pitää tuotteistaa vetovoimaksi

- » Vilpittömiä kehuja (ja sitä enemmän mitä tuoreemmilla silmillä niitä katsotaan) saavat Saimaa/luonto, turvallisuus/rauhallisuus, lyhyet etäisyydet, toimivat peruspalvelut ja keskustan kehittyminen ovat selkeät vahvuudet.
- » Strategiaviestinä: vahvuudet pitää kääntää **profiloinniksi + konkreettisiksi teoiksi**, jossa näitä vahvuuksia hyödynnetään vielä paremmin

Väestökehitys perustavana kysymyksenä

- » Väestön väheneminen ja ikääntyminen on haaste, joka vaikuttaa palveluverkkoon, talouteen, työvoimaan ja pitovoimaan.
- » Mikkelissä tarvitaan **älykästä sopeutumista/kehittämistä** ja **samalla kasvattaa pitovoimaa** -> keskittyminen tiettyihin "kuumiin pisteisiin"
- » **Keskusta-pitäjät** ja alueellisen erilaisuuden tunnistaminen (arjen erot, palvelut, liikkuminen). Vanhojen kuntakeskusten kehittämiseen ollaan varsin tyytyväisiä, miten on tulevaisuudessa?

Elinvoimaa työpaikkojen kautta, arjen toimivuus ratkaisee

- » **Työpaikkojen luominen** ja **yriytsten kasvun tukeminen** sekä investointien tukeminen tulee olla strategian ytimessä (aktiivinen yrityshankinta, sujuvat prosessit, investointimyönteisyys).
- » **Löytyykö työpaikkoihin tekijöitä?** Kohtaanto-ongelma on jo nyt, entä jos talous lähtee vielä vahvempaan kasvuun?
- » Samalla viesti on, että elinvoima ei ole vain yrityspalvelua: se kytkeytyy asumiseen, palveluihin, vapaa-aikaan ja yhteisöön.

Arjen hinta ja asuntopolitiikka mietityttää

- » Mikkelistä **löytyy kohtuuhintaisesti asuntoja**, mutta **eläminen on kallista** (tai miellitään kalliiksi) verrattuna muihin kaupunkeihin (korkea veroprosentti ja arjen kustannustaso, kuten vuokrat, vesimaksut, sähkönsiirto jne.)
- » Vapaa-ajan asumisen omistajuuden murros, onko liian hankalaa muuttaa vapaa-ajan asuntoja pysyviksi?
- » Löytyykö ylemmälle keskiluokalle järvenrantatontteja (tai edes järvinäkymällä)? -> veto- ja pitovoiman vahvistaminen

Koulutuspolku ja nuoret ovat pitovoiman kriittisin “ketju”

- » **Koulutuspolut** varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja korkeakouluihin nousee strategiseksi kilpailutekijäksi. Nuorten kiinnittyminen kaupunkiin (opiskelu–harjoittelu–työ) on heikko kohta.
- » Keskeisenä kehittämisen kohteena tulisi olla koulutuspolut -> **työelämäyhteydet**.

Saavutettavuus ja liikkuminen nousee sekä arjen että elinvoiman pullonkaulaksi

- » **Ulkoinen saavutettavuus** ja **arjen liikkuminen** kaupungin sisällä kouluaikojen ulkopuolella nousevat esiin tärkeänä tekijänä
- » Tämä kytkeytyy sekä **edunvalvontaan** että tarvitaan arjen uusia (tai uusvanhoja) **ratkaisuja**.

Tiloja ja toimintatapoja

- » **Tilat ja olosuhteet** (harrastukset, yhdistykset, seurat, nuorten, maahanmuuttajien, lapsiperheiden kohtaamiset) nousevat konkreettiseksi kehittämiskohteeksi
- » “**Kaupunki alustana**” -ajattelu: kaupunki kokoaa toimijat, tekee helpoksi, mahdollistaa (ei vain rahoita)

Erityisiä kysymyksiä

Kulttuuri, tapahtumat ja liikunta nähdään “kovana” strategisena tekijänä, ei pehmeänä lisänä

- » Kulttuuri, tapahtumat ja liikunta vaikuttavat elinvoimaan, mielikuvaan, yhteisöllisyyteen ja hyvinvointiin – ja niiden rooli halutaan näkyvämmäksi strategiaan.
- » Strategiaviestinä: kulttuuri, tapahtumat ja liikunta ovat keskeinen osa elinvoimaa. Mietittävä mitattavuus, roolitus ja toimenpiteet sen kehittämiseksi.

Eri tahojen keskeisiä viestejä

- » Konserniyhtiöt ovat tyytyväisiä strategiaan, mutta **omistajaohjauksen kirkastamisen tarve ja kokemus**, että kaupunkistrategia on paikoin “liian yleinen / laaja” yhtiöiden arkeen.
- » EU-/aluekehitysrahoituksen pelisääntömuutokset riskinä
- » Maahanmuuttajat: **kielimuuri + työllistymisen polut + tiedonsaanti + yhteisöihin kiinnittyminen** samassa paketissa (ja tarve matalan kynnyksen kohtaamisille)
- » **Nuorten syrjäytymisriski** ja tuki mielenterveydelle (nousi odotettua vähemmän esille)
- » Pidetään huolta kaikista, moniäänistä ja monipuolista kehittämistä.

Vahvuudet

- » **Saimaa ja luonto vetovoimatekijänä** asumisessa, matkailussa ja arjen laadussa.
- » **Vahva vapaa-ajan asumisen keskittymä** ja vilkas mökkien käyttö (elinvoimaa, asiakasvirtaa, identiteettiä).
- » **Turvallisuus ja sujuva arki:** lyhyet etäisyydet, kompakti kaupunki, arjen toimivuus.
- » **Vapaa-aika, kulttuuri, tapahtumat ja liikunta** (myös luontoon tukeutuvat aktiviteetit) – sekä **vahva yhdistys- ja talkookulttuuri**.
- » **Korkeakoulut ja osaamisympäristö** (Xamk, yliopistokeskus) + **työelämälähtöinen soveltava TKI** (potentiaali vielä osin hyödyntämättä).
- » **Ammatillinen koulutus ja oppilaitosyhteistyön perusta** (vahvuutena osaajapolkujen rakentamisessa).
- » **Kansainvälisyyden vahvistuminen** (Nato-alaesikunta, kv-opiskelijat) + kotoutumisen tukirakenteet (esim. International House -tyyppinen toiminta).
- » **Kehittyvät elinkeinopainotukset:** vihreä siirtymä, datakeskusinvestoinnit, paraneva yrityskulttuuri ja investointihalukkuus.

Heikkoudet

- » **Väestökehitys ja huoltosuhde:** väestön väheneminen, ikärakenteen vinoutuminen ja lasten määrän lasku.
- » **Hyvinvoinnin haasteet:** korkea syrjäytymisriski, noussut sairastavuus ja toimeentulotuen tarve (sekä nuorten pahoinvoinnin signaalit).
- » **Korkeakoulujen pitovoima:** opiskelijat eivät riittävästi kiinnity Mikkeliin (opiskelu–harjoittelu–työ -ketjun katkeaminen).
- » **Yliopiston puute:** osaamis- ja TKI-ympäristön “aukko” (vaikka AMK:n soveltava TKI paikkaa osin).
- » **Työllisyyskehityksen haasteet:** nouseva työttömyys ja heikko työllisyysaste.
- » **Yritysdynamiikan heikkous:** työpaikkojen väheneminen, aloittaneiden–lopettaneiden heikko suhde ja mikroyritysvaltainen rakenne.
- » **Saavutettavuuden heikkeneminen ulospäin** (raide- ja bussiyhteydet pk-seudulle ja länteen) + **arjen sisäisen liikkumisen** haasteet (joukkoliikenne/saavutettavuus).
- » **Asumisen ja arjen kustannuskokemus ristiriitainen:** ostaminen voi olla edullisempaa kuin isoissa kaupungeissa, mutta **elinkustannukset koetaan verrokkeja kalliimmiksi**.
- » **Olosuhteet ja tilat** (harrastukset, yhdistykset, kohtaamiset) sekä **viestinnän/ osallistumiskanavien toimivuus**, löytyykö itselleen relevantti tieto?

Uhat

- » **Väestökehityksen kiihtyvä heikkeneminen** ja huoltosuhteen rapautuminen → palveluverkon ja talouden paineet.
- » **Suurten työnantajien rakennemuutokset** ja työpaikkojen väheneminen (sekä investointien häviäminen kilpailussa).
- » **Lasten ja nuorten pahoinvoinnin syveneminen** ja eriarvoistumisen kasvu (“kahden kerroksen” kehitys).
- » **Osaajapula** sekä opiskelijoiden ja kv-työvoiman poistuminen alueelta (pitovoiman pettäminen).
- » **Saavutettavuuden lisäheikentyminen** (raideliikenne, bussiyhteydet) → yritysten, opiskelijoiden ja matkailun kysyntäriski.
- » **EU-/aluekehitysrahoituksen pelisääntöjen muutokset** ja mahdollinen rahoituksen keskittäminen/kansallistuminen (kehittämiskyvykkyyden riski).
- » **Monipaikkaisuuden rahoitus- ja kustannusristiriita** (erityisesti sote-/pelastus- ja infrakustannukset vs. rahoitusmallit).
- » **Vapaa-ajan asumisen omistajuuden murros** (sukupolvenvaihdokset, uudet tarpeet) → vaikutukset palveluihin, veropohjaan ja alueiden elinvoimaan.
- » **Strategian toimeenpanon epäselvyys** (priorisointi, talouskytkentä, mittarit, omistajaohjaus) → riski, että hyvä suunta ei muutu teoiksi.

Mahdollisuudet

- » **Vapaa-ajan asumisen kasvu ja monipaikkaisuuden vahvistuminen** – sekä joustot käyttötarkoituksiin (loma-asunto → pysyvä, palvelut ja asiointi).
- » **Vihreä siirtymä, datakeskukset ja puolustussektorin kasvu:** invest in -työ, ennakoiva kaavoitus ja sujuvat prosessit kilpailueduksi.
- » **Korkeakouluyhteistyön syventäminen ja TKI-ekosysteemin kasvu:** AMK:n soveltavan TKI:n vahvistaminen ja yritysysteistyö (myös ammatillinen koulutus osaksi osaajapolkuja).
- » **Matkailu, tapahtumat ja kulttuuri elinkeinona** (tuotteistus ja liiketoimintalogiikka): Satamalahti ja veturitallit, Saimaa-ympäristö, tapahtumaklusterit.
- » **Luonto-, kulttuuri- ja pyörämatkailun kasvu** Saimaan ympärillä (reitit, palvelukokonaisuudet, ympärivuotisuus).
- » **“Metsä–ruoka–vesi” -kokonaisuus:** luontopohjaiset innovaatiot ja elinkeinot (bio- ja kiertotalousnäkökulma).
- » **Hopeanharmaa talous / ikäasumisen laatukaupunki:** ikäihmisten korkean toimintakyvyn hyödyntäminen, uudet palvelu- ja markkinaratkaisut.
- » **Kansainvälisyyden hyödyntäminen** osaamisessa, verkostoissa ja työvoimassa (kaksikieliset palvelut, sujuvat kotoutumis- ja työllistymispolut).
- » **Kaupunki “alustana”:** pysyvät vuoropuhelun foorumit, kumppanuudet, yhteiskäyttöiset resurssit ja yhteinen tilannekuva (nopeampi toimeenpano).
- » **Saavutettavuus myös mahdollisuutena:** eri kulkumuotojen kehittäminen ja sisäisen saavutettavuuden (arki)

Paneelikeskustelun aikana käytetään myös screeniota

- » Työstö osoitteessa
 - <https://mdi.screen.io/mikkeli2030>
- » Voit käyttää screeniota
puhelimella, pädillä tai
koneella
- » Tähdellä tykätään ja
puhekuplalla
kommentoidaan

Paneelikeskustelu

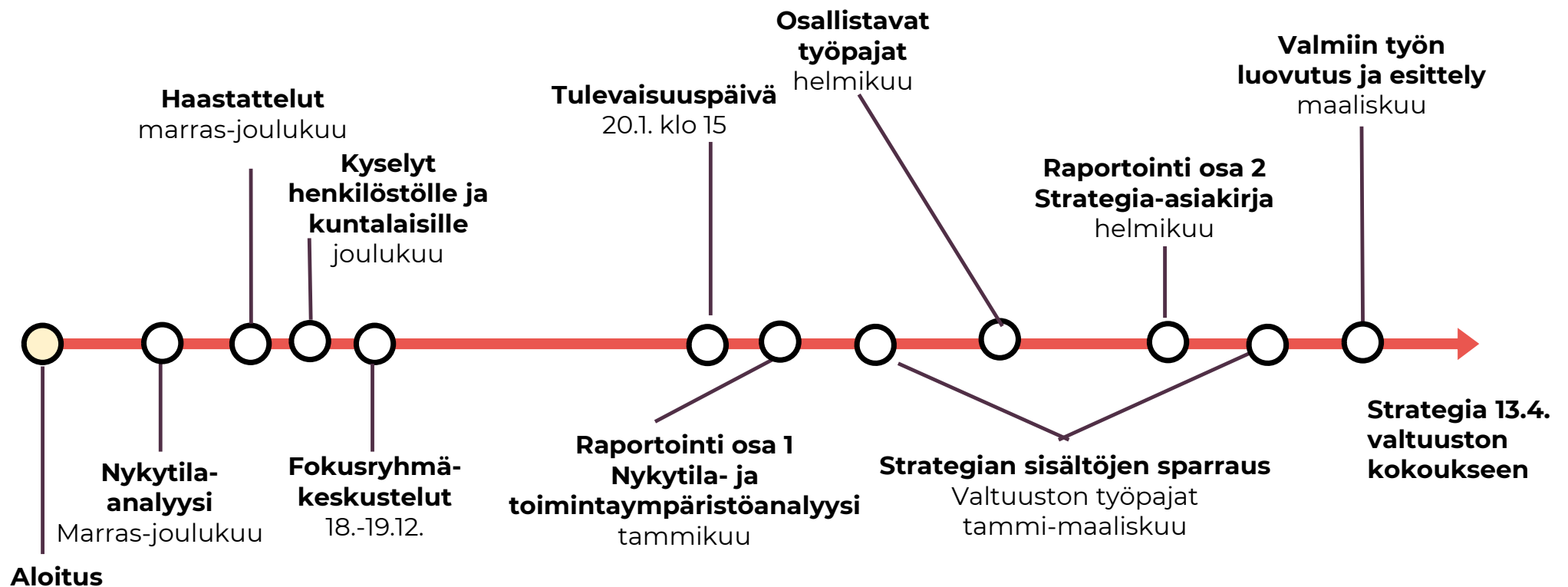
panelistit

- » Seniorit / Hannu Korhonen
- » Järjestöt / Jenni Peltoniemi
- » Lapsiperheet ja työikäiset / Annaliisa Leinonen
- » Nuoret / Julius Hihnala
- » Maahanmuuttajat / Igor Uwamungu
- » Yrittäjät / Janne Muikkunen

Paneelikeskustelu

1. Esittäytymiskierros, kuka olette ja mitä tahoa edustatte. Samalla kertokaa teidän tärkein viestinne strategiaan.
2. Missä kaupunki on onnistunut hyvin (strategisessa mielessä)? Miten varmistetaan, että myös jatkossa onnistutaan?
3. Mitä kaupunki voisi tehdä vielä paremmin (strategisessa mielessä)?
4. Millaisia konkreettisia ehdotuksia toimintatapojen parantamiseksi teillä on? Miten kaupunki voisi vielä paremmin saada tietoa teiltä ja te kaupungilta?
5. Loppukierros: Millainen on unelmienne Mikkeli 2030? Millaista elämä silloin Mikkeliissä on? Mitä on tapahtunut, jotta se on mahdollistunut?

Strategiaprosessin vaiheet

Valmistelevat kokoukset ja työn ohjaus koko prosessin ajan

Seuraa strategian valmistelua

- » Strategian valmistelua voi seurata osoitteessa <https://mikkeli.fi/tietoja-mikkelista/hyvinvointi-strategia-ja-talous/strategia/strategian-2026-2029-valmistelu/>

MDI

Part of FCG.

MDI.FI

/MDIFRIENDS

@MDIFRIENDS

ALUEKEHITTÄMISEN
KONSULTTITOIMISTO MDI